

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 6 (365) ГРУДЕНЬ

2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

№ 6 (365) грудень 2024

Заснований у лютому 1997 року
Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 2055
від 13.06.2024 року. Ідентифікатор медіа R30-03356.

Збірник наукових праць внесений до
Переліку наукових фахових видань України в категорії «Б»
(філологічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 1188 від 24.09.2020 р.

Журнал включений до переліку видань реферативної бази даних «Україніка наукова»
(угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 5 від 20.12.2024 року)

Мова видання: українська, англійська

Виходить чотири рази на рік

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВСТВА

1. **Сяомен Ле.** Дискурсивні слова як засіб репрезентації концепту «впевненість».....7
2. **Мінаєва Е. В.** Функції мемів у Інтернет-комунікації.....14
3. **Перепада Д. О., Крисало О. В.** Компаративний аналіз китайських і англійських ідіом та проблеми їх перекладу українською мовою.....19

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ТА ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

4. **Білобровська К. О.** Концепти-орнітоніми як репрезентанти української ментальності у творах Б. Антоненка-Давидовича.....26
5. **Бойцун І. Є.** Їжа як індикатор психоемоційного стану в романі «Багрянний колір вічності» Наталії Гурницької.....40
6. **Бровко О. О.** Філософські й публіцистичні домінанти поетики Миколи Руденка і Ганни Гайворонської: мистецький діалог.....47
7. **Dmytrenko V. I., Vlednova O. H.** The “Mariupol Process” by Vdovychenko in the context of archetypal criticism.....54
8. **Козлов А. В.** Екзистенційний образ жінки у творчості Кобо Абе та Валерія Шевчука: порівняльний аспект.....63
9. **Крижановська О. О.** Псалми Давида у поетичній рецепції Ганни Гайворонської.....68
10. **Лапко О. А.** «Кримський текст» у ліриці Лесі Українки, Якова Щоголева та Адама Міцкевича.....73
11. **Негодяєва С. А.** Жанрово-стильові особливості п'єси «Стіна» Любові Якимчук і Томаса Меттлера.....80

РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

12. **Тишакова Л. Т.** Мовні засоби створення комічного ефекту в гумористичному дискурсі.....87
13. **Khairulina N. F.** Cognitive aspects of understanding and interpreting an English-language fiction text (based on J. R. R. Tolkien's novel).....93

УДК 821.161.2.82.13

DOI 10.12958/2227-2844-2024-6(365)-47-53

Бровко Олена Олександрівна,

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна.

brovko0202@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-7519-4725>

ФІЛОСОФСЬКІ Й ПУБЛІЦИСТИЧНІ ДОМІНАНТИ ПОЕТИКИ МИКОЛИ РУДЕНКА І ГАННИ ГАЙВОРОНСЬКОЇ: МИСТЕЦЬКИЙ ДІАЛОГ

Вивчення стильових домінант філософського і публіцистичного метажанрів, переоцінка мистецьких явищ у контексті універсального культурного досвіду залишається однією з актуальних історико-літературних проблем. Перед сучасними дослідниками стоїть завдання концептуального осмислення художньої спадщини тих митців, які свідомо брали участь в оновленні та відродженні української нації, її культури. Творчість цих авторів увиразнює проблеми взаємопроникнення образів-символів, архетипів, міфологем, ідеологем, кореляцію домінант політично заангажованої поезики з глибинними естетико-психологічними константами; співвідношення філософської поетичної традиції з публіцистичним текстом, шлях звільнення від естетичних канонів соціалістичного реалізму.

Одними з таких митців є М. Руденко – поет, прозаїк, філософ, громадський діяч, лауреат премії імені В. Винниченка та Державної премії імені Т. Г. Шевченка 1993 року, „старший бунтар шістдесятництва” і Г. Гайворонська – сучасна поетка, авторка відомого вислову „Луганщина – світанок України”.

У статті враховано критичні й дослідницькі студії, присвячені ліриці Г. Гайворонської. Зокрема, К. Коваленко публікує інтерв'ю, в якому окреслено літературно-критичну рецепцію текстів поетеси (Коваленко 2023). С. Негодяєва виокремила художні особливості доробку „Хочу додому”, здійснила мотивний аналіз збірки Г. Гайворонської „Ключі від Сонця”, звернувши увагу на екзистенційні домінанти поезики, подала інтерпретацію творів, об'єднаних осмисленням національної, громадянської, мистецької ідентичності (Негодяєва, 2024). Окремі результати наших попередніх пошуків у царині індивідуального світобачення митця в контексті літературного процесу ХХ століття було опубліковано в монографії „Лірика Миколи Руденка” (Бровко, 2003) і висвітлено в публікації „Микола Руденко. Поет, правозахисник і філософ з Луганщини” (Бровко, 2018).

Метою цієї студії є порівняльно-типологічний аналіз поезії М. Руденка і Г. Гайворонської. Предметом дослідження обрано метажанрову природу творчості, кореляцію філософських і публіцистичних домінант поезики митців.

Методологічно-теоретичною основою розвідки є міждисциплінарні підходи до вивчення сучасної гуманітаристики, зокрема роботи з когнітивної жанрології, теорії метажанру. Аналіз жанрових модифікацій лірики М. Руденка і Г. Гайворонської спирається на ідеї Т. Бовсунівської (Бовсунівська, 2010) і В. Моренця (Моренець, 1992). При аналізі філософського дискурсу літературної творчості звертаємося до висновків І. Фізера (Фізер, 2012), П. Адо (Адо, 2020), Т. Голованя (Головань, 2022). У роботі залучено описовий, історико-типологічний, порівняльно-історичний, біографічний, герменевтичний методи.

Девальвація попередніх ідеологічних доктрин у свідомості М. Руденка, виклик марксизму мають не лише зовнішню історичну детермінацію. М. Мамардашвілі відзначав, що потреба в філософствуванні викликана специфічною буттєвою ситуацією – зоною надвисокої напруги, концентрацією всіх життєвих сил, досвіду, інтуїції. Рефлексія, яка цим породжена, – це крик прозріння, що стосується зв'язків людини зі світом, з іншими людьми й адресована не тільки собі, а й соціуму (Мамардашвілі, 2011). У „Філософія як способі життя” П. Адо інтерпретує філософський дискурс не як самоціль, а розглядає його як засіб подолання себе і шлях відкритості до інших (Адо, 2020, с. 108). Т. Головань так коментує сутність філософського складника у статусі авторської інтенції: „Для такої філософської ідеї твір і текстове поле служать верифікаційним контекстом, випробувальним обрамленням, наприклад, сукупністю ситуацій, у яких і крізь які автор розкриває життєву цінність (або пустопорожність) певного уявлення, світогляду, етичного вибору тощо. Прикметно, що автор може випробовувати філософську ідею на одному, кількох або всіх рівнях твору – проблемно-тематичному, сюжетно-композиційному та мовностилістичному” (Головань, 2022).

У мемуарах „Найбільше диво – життя” і „Метафізичній поемі” М. Руденко трактує визнання космічної енергії рушійною силою суспільного поступу, усвідомлення природної сутності додаткової вартості й осягнення таємниці світобудови як пережитий ним стан осяяння, що змінив його подальше життя: „У хвилини, коли на мене впав Розумний Вогонь, я сидів у дачному кабінеті за письмовим столом. То було небесне ствердження, що моє припущення щодо П'яти Хлібин Христових як серцевини космічного вчення про земну економіку цілком справедливе. Лише цього відкриття досить, щоб пережити неабиякий психічний струс. Адже й досі Церква навчає, що біблійний сюжет із п'ятіркою хлібин належить розуміти цілком буквально. Земна людина вимагає чуда, аби повірити, що Христос справді був Сином Божим, їй не спадає на думку, що чудом є Нагірна проповідь та інші навчання Христа – вона прагне міфу. Розгадати алегорію титанічних масштабів вона неспроможна – їй значно легше перетворити Христа на циркового ілюзіоніста” (Руденко, 1998, с. 320). Цей факт із біографії письменника й мислителя неодноразово згадувався в інтерв'ю, його поетичні версії знаходимо в ліричних текстах, проте саме мемуаристика надає реципієнтові змогу наблизитися до розуміння філософії через життя конкретної людини. „Через годину після зустрічі з Розумним Вогнем я вийшов на терасу. Найдивовижнішим було те, що я одночасно жив у двох площинах – нормально сприймав земну реальність, хоч мозок мій був прилучений до Світової Монади. Саме так, у вигляді Монади, постане в моєму оповитому полум'ям мозку Той, Хто променевою мовою розмовляє зі мною” (Руденко, 1998, с. 320). Образи вогненного шолому, вогненного скальпеля стануть одними з домінантних у ліриці митця, проте сам М. Руденко наголошував на іншому: „Мирослав Маринович під впливом зустрічі з Монадою став поетом, а я, що ніколи не знав і не любив фізики, певною мірою (в межах необхідного) зробився фізиком. Хоч я й не був вільний од незвичайного відчуття – відчуття полум'яного шолому на голові – та через годину-півтори трохи оговтався й повністю віддався блаженству, котре можна назвати блаженством пізнання. Годині о десятій до кабінету зайшла Євгенія –внизу на мене чекав сніданок. Не підозрюючи, як виглядає моє обличчя, я радісно мовив:

– До мене прийшов Бог. Я сам зараз розмовляю з Ним” (Руденко, 1998, с. 320).

У подіях, що відбулися з М. Руденком 12-15 серпня 1963 року, знаходимо джерела не тільки лірики цього періоду, а й „Альтернативної космології”, роману „Сила Моносу”. Як зазначав Л. Рудницький, Руденкова філософічна поезія й художня проза хоч і творені під впливом таких мислителів, як Паскаль, Кант, Гегель, цілком пройняті українською поетичною традицією (Рудницький, 1995, с. 32-33). Ліричний суб'єкт творчості митця усвідомлює сенс земного буття в служінні Слову. Поет зображує смерть як процес перетворення матерії, етап переходу в інший якісний стан. Так, у вірші „Краплина” після завершення земного шляху митець уяв-

ляє себе словопоклонником: *„Я став краплиною / На шибці під дощем. / Якщо краплина та / В собі не має слова, / То, значить я не жив”* (Руденко, 1968, с. 38). Для розуміння джерел цих образів, що становлять концептосферу Руденкового філософського метажанру, важливим відомий виступ митця і правозахисника на судовому процесі „Справа Руденка-Тихого” 1 липня 1977 року: *„Сьогодні перед судом стоїть Слово. Пригадуєте? Спочатку було Слово, і Слово було у Бога, і слово було Бог. Усе через нього сталося і без Нього ніщо не сталося, що сталося. Так починається Євангеліє від Йоана. Якби ми не заперечували ідеалізму... Слово знайшло себе в людині, в Логосі... Це знання Всесвіту про самого себе. Звідси виходить, що вам доводиться судити Всесвіт за те, що він Словом оселився в Людині. Всесвіт не знає меж. Слово мусить вільно проходити через границі серцець, а державна інформація, яка не вийшла з голови, самознищується... Для оцінки суспільства, чи прогресивне воно, чи регресивне, потрібна свобода Слова... Ви судите не мене, ви судите Слово... Ви судите Всесвіт за те, що він не такий, яким його хочуть бачити в КДБ”* (Суд, 1978, с. 103).

Стан натхнення виводить людину за межі раціонального, але осяяння мінливе, а чи буде справжнім мистецтвом те, що створене в *„тихих години праці”*. У поетичній концепції М. Руденка поетом стає той, чії слова *„горять... святим куцем Сінаю”* (Руденко, 1991, с. 328). У *„Вірші, написаному на тюремній стіні”* художньо відтворено стан народження митця: *„Вдарить грім – наче небо / навпід розкололось. / Так почнеться філософ. / Почнеться поет”* (Руденко, 1991, с. 244). В естетиці М. Руденка талант – це вміння все у світі одухотворити, але пошуку власної духовної адреси, прояву творчості заважає відчуття гріховності, породжене нечистим сумлінням. Саме через це відчуття не міг утілити свій творчий задум художник Володимир Таран, персонаж Руденкового роману „Орлова Балка”. Звернення митця до проблем метафізичних постає як природний шлях пошуку відповіді на питання світобудови. Провідними в його інтерпретації моделі світу стають поняття монади, розуму і мислення. Для М. Руденка планети, зорі, галактики є живим утіленням всесвітньої інформації про глибинні властивості Субстанції, які людина здатна досягнути власним розумом. *„Це не просто поезія – так я почав бачити світ, Всесвіт. Моє внутрішнє я злилося з „я” всесвітнім (а воно існує) – і саме тому я мав сили, аби і ні стояти серед образ, принижень та потаємного й відкритого цькування”*, – згадував автор (Руденко, 1998, с. 314).

В інтерв’ю К. Коваленко Г. Гайворонська називає поезію “Бог” своєю улюбленою і зазначає: *„І, дійсно, якби треба було залишити якийсь один вірш зі всього творчого доробку, я би залишила саме цей вірш. На нього Микола Руденко написав таку статтю в “Літературній Україні”, яка називалася „Тільки один вірш”. Він там казав, що якби Ганна Гайворонська за все своє життя не написала жодного вірша, то цього єдиного вистачило б, аби увійти в історію сучасної української літератури”* (Коваленко, 2023). На нашу думку, не тільки суголосність проблематики, а й художнє поєднання мотивів філософських пошуків із поетичним осмисленням громадянської ідентичності, певна світоглядна близькість інспірували таку високу оцінку М. Руденком цього вірша Г. Гайворонської: *„І ось саме вона, Ганна Гайворонська, подарувала українському читачеві вірш, в якому зрушені такі товщі природної, релігійної та соціальної проблематики, що мені видається справжнім дивом, як усе те могло вміститися в одному невеликому вірші. Навіть перелік проблем, що їх заторкує поетеса, міг би зайняти більше місця, ніж займає вірш. І все ж усі ці проблеми (найважливіші проблеми людства!) виступають у вірші „Бог” у такому органічному сплаві, що не можна нічого вилучити й нічого додати”* (Руденко, 1991). Результатом творчого спілкування цих митців стала низка інтерв’ю, опублікованих Г. Гайворонською в 90-ті роки ХХ століття у виданнях „Молодогвардієць” (Гайворонська, 1991), „Літературна газета” (Гайворонська, 1992), „Бахмутський Шлях” (Гайворонська, 1995), у яких акцентовано передусім на громадянській позиції митця. Безкомпромісні звертання М. Руденка до сучасників сповнені максималізму й відзначаються вимогливим став-

ленням до себе: „Але скажіть, чи ви живі, хто правдою навчився торгувати?”; „Хто ти є, Людино?”; „Як пояснити вам, що без свободи не зійде в душах вогняне зерно?”; „О добрі люди, невидючі люди! / Хто вам тваринність прищепив таку?”; „О люди, люди! Як вас розбудити, щоб ви до Сонця очі підняли?”; „Невже усе це ми робили, люди, люди?” тощо.

Типологічно близькі моральні максими визначають художні параметри поезії Г. Гайворонської „Бог”, у якій увиразнено реалії хворобливого стану людства, що ізолювало себе від природи й нехтує етичними законами: „Заплакав Всевишній. Узяв його страх: / – Щось Боже лишилось у ваших серцях? / Людей вирізняє від мавп доброта – / Чи люди не ті, чи планета не та?” (Семеняк, 2022).

Текстам М. Руденка і Г. Гайворонської притаманні полемічна пристрасність, моральний максималізм в оцінці суспільних явищ, прагнення “окреслити свої позиції, твердь і світло, що перетворюватимуться в художній всесвіт” і, „вирватися з лабет соцреалістичного канону з його кучим набором тем, ідей, „загальнозрозумілих” образів та державницькою ієрархією жанрів” (Моренець, 1992, с. 94). Аналіз індивідуальної творчості митців дає змогу доповнити колективний історико-літературний портрет представників різних мистецьких генерацій, виявити художні традиції як внутрішній чинник мистецького розвитку, що може стати предметом подальшого дослідження.

Список використаної літератури

1. Коваленко К. Поетична душа Луганщини: Ганна Гайворонська про війну та вірші. *Трибун*. 2023. 24 вересня. URL: <https://tribun.com.ua/uk/105120-poetichna-dusha-luganshini-ganna-gajvoronska-pro-vijnu-ta-uirshi> (дата звернення: 12.10.2024).
2. Негодяєва С. Поетикальні особливості лірики Ганни Гайворонської збірки „Хочу додому”. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 76. Т.2. С. 139–143. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-2-22>
3. Негодяєва С. Екзистенційні мотиви лірики Ганни Гайворонської (на матеріалі збірки „Ключі від Сонця”). *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2024. № 2(12). С. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32689/maur.philol.2024.2.12>
4. Бровко О. Лірика Миколи Руденка. Луганськ : Альма-матер, 2003. 174 с.
5. Бровко О. Микола Руденко. Поет, правозахисник і філософ з Луганщини. *Історична правда*. 2018. 14 грудня. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/5c16e317af075/> (дата звернення: 12.10.2024).
6. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія та поетика. Київ : ВПЦ „Київський ун-т”, 2010. 180 с.
7. Моренець В. „Ідеальний” вихід із соцреалізму. *Світовид*. 1992. № 4. С. 94–107.
8. Фізер І. Філософія літератури ; наук. ред. В. Моренець. Київ : НаУКМА, 2012. 217 с.
9. Адо П. Філософія як спосіб життя ; пер. Оксана Йосипенко. Київ : Новий Акрополь, 2020. 312 с.
10. Головань Т. Українська філософська проза: objectum fictum чи літературна реальність? *Синopsis: текст, контекст, медіа*. 2022. Т. 28. № 3. С. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2022.3.2>
11. Мамардашвілі М. Картезіанські роздуми. Київ : Стилос, 2000. 311 с.
12. Руденко М. Найбільше диво – життя: Спогади. Київ ; Едмонтон ; Торонто : Вид-во ТАКСОН, 1998. 558 с.
13. Рудницький Л. Микола Руденко. *Слово і час*. 1995. № 11-12. С. 32–33.
14. Руденко М. Всесвіт у тобі. Київ : Рад. письм., 1968. 223 с.
15. Суд у справі М. Руденка і О. Тихого. *Сучасність*. 1978. Ч. 4.1.(205). С. 90–114.
16. Руденко М. Поезії. Київ : Дніпро, 1991. 413 с.
17. Руденко М. Тільки один вірш. *Літературна Україна*. 1991. 15 серпня.

18. Гайворонська Г. Руденко М. Полинова моя Луганщина : бесіда з філософом. *Молодогвардієць*. 1991. 1 жовтня.
19. Гайворонська Г. А повернувся сивим... [про зустріч з земляками у Луганській ОУНБ]. *Літературна газета*. 1992. 8 жовт. С. 7.
20. Гайворонська Г. Я з чистим серцем повернувся на Україну [про життя та творчість]. *Бахмутський шлях*. 1995. № 3-4. С. 24–25.
21. Семеняк В. Світла поезія з Луганщини подарувала незримі крила. Національна спілка письменників України, June 3, 2022. URL: <https://nspu.com.ua/ofitsijno/valentina-semenyak-svitla-poeziya-z-luganshchini-podaruvava-nezrimi-krila/> (дата звернення: 12.10.2024).

References

1. Kovalenko, K. (2023). Poetychna dusha Luhanshchyny: Hanna Haivoronska pro viinu ta virshi [Poetic soul of Luhansk region: Hanna Haivoronska about the war and poems]. *Trybun – Tribune*, September 24. Retrieved from <https://tribun.com.ua/uk/105120-poetichna-dusha-luganshini-ganna-gajvoronska-pro-vijnu-ta-virshi> (accessed 12.10.2024) [in Ukrainian].
2. <https://tribun.com.ua/uk/105120-poetichna-dusha-luganshini-ganna-gajvoronska-pro-vijnu-ta-virshi> (accessed 12.10.2024) [in Ukrainian].
3. Nehodiaieva, S. (2024). Poetykalni osoblyvosti liryky Hanny Haivoronskoi zbirky “Khochu dodomu” [Poetic features of the lyrics of Hanna Haivoronska's collection “I want to go home”]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Actual issues of the humanities*, 76, 2, 139–143. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-2-22> [in Ukrainian].
4. Nehodiaieva, S. (2024). Ekzyzstentsiini motyvy liryky Hanny Haivoronskoi (na materialy zbirky “Kliuchi vid Sontsia”) [Existential motifs of Hanna Haivoronska's lyrics (based on the collection “Keys to the Sun”)]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Filolohiia – Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Philology*, 2(12), 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2024.2.12> [in Ukrainian].
5. Brovko, O. (2003). Liryka Mykoly Rudenka [Lyrics of Mykola Rudenko]. Luhansk: Alma Mater. 174 p. [in Ukrainian].
6. Brovko, O. (2018). Poet, pravozakhysnyk i filosof z Luhanshchyny [Mykola Rudenko. Poet, human rights activist and philosopher from Luhansk region]. *Istorychna pravda – Historical truth*, December 14. Retrieved from <https://www.istpravda.com.ua/articles/5c16e317af075/> (accessed 12.10.2024) [in Ukrainian].
7. Bovsunivska, T. (2010). Kohnityvna zhanrolohiia ta poetyka [Cognitive genre and poetics]. Kyiv: Kyiv University Press. 180 p. [in Ukrainian].
8. Morenets, V. (1992) “Idealnyi” vykhid iz sotsrealizmu [“Ideal” way out of socialist realism]. *Svitovyid – Worldview*, 4, 94–107 [in Ukrainian].
9. Fizer, I. (2012). Filosofiia literatury [Philosophy of Literature]. Ed. by V. Morenets. Kyiv: NaUKMA. 217 p. [in Ukrainian].
10. Ado, P. (2020). Filosofiia yak sposib zhyttia [Philosophy as a Way of Life]. Trans. by Oksana Yosypenko. Kyiv: New Acropolis. 312 p. [in Ukrainian].
11. Golovan, T. (2022). Ukrainska filososfska proza: objectum fictum chy literaturna realnist? [Ukrainian philosophical prose: objectum fictum or literary reality?]. *Synopsys: tekst, kontekst, media – Synopsis: text, context, media*, 28(3), 113–118. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2022.3.2> [in Ukrainian].
12. Mamardashvili, M. (2000). Kartezianski rozдумы [Cartesian Reflections]. Kyiv: Stylos. 311 p. [in Ukrainian].
13. Rudenko, M. (1998). Naibilshe dyvo – zhyttia: Spohady [The greatest miracle is life: memoirs]. Kyiv; Edmonton; Toronto: TAXON. 558 p. [in Ukrainian].
14. Rudnytskyi, L. (1995). Mykola Rudenko [Mykola Rudenko]. *Slovo i chas – Word and Time*, 11-12, 32–33 [in Ukrainian].

15. Rudenko, M. (1968). Vsesvit u tobi [The universe in you]. Kyiv: Rad. Pysch. 223 p. [in Ukrainian].
16. Sud u spravi M. Rudenka i O. Tykhoho [Trial in the case of M. Rudenko and O. Tykhyi]. (1978). Suchasnist – *Modernity*, 4.1.(205), 90–114 [in Ukrainian].
17. Rudenko, M. (1991). Poezii [Poems]. Kyiv: Dnipro. 413 p.
18. Rudenko, M. (1991). Tilky odyin virsh [Only one poem]. *Literaturna Ukraina – Literary Ukraine*, August 15 [in Ukrainian].
19. Haivoronska, H. (1991). Rudenko M. Polynova moia Luhanshchyna: besida z filosofom [Rudenko M. My wormwood Luhansk region: a conversation with the philosopher]. *Molodohvardiyets – Molodohvardiyets*, October 1 [in Ukrainian].
20. Haivoronska, H. (1992). A povernuvsia syvym... [pro zustrich z zemliakamy u Luhanskii OUNB] [And he returned gray-haired... [about the meeting with fellow countrymen in Luhansk Regional Universal Scientific Library]]. *Literaturna hazeta – Literary newspaper*, October 8, p. 7 [in Ukrainian].
21. Haivoronska, H. (1995). Ya z chystym sertsem povernuv na Ukrainu [pro zhyttia ta tvorchist] [I returned to Ukraine with a pure heart [about life and work]]. *Bakhmutskyi shliakh – Bakhmutskyi shlyakh*, 3-4, 24–25 [in Ukrainian].
22. Semeniak, V. (2022). Svitla poeziia z Luhanshchyny podaruvala nezrymi kryla [Bright poetry from Luhansk region gave invisible wings]. *Natsionalna spilka pysmennykiv Ukrainy – National Union of Writers of Ukraine*, June 3. Retrieved from <https://nspu.com.ua/ofitsijno/valentina-semenyak-svitla-poeziya-z-luganshchyny-podaruvala-nezrymi-kryla/> (accessed on 12.10.2024) [in Ukrainian].

Бровко О. О. Філософські й публіцистичні домітанти поезики Миколи Руденка і Ганни Гайворонської: мистецький діалог

Метою статті є порівняльно-типологічний аналіз лірики Миколи Руденка і Ганни Гайворонської. Предметом дослідження обрано метажанрову природу творчості, кореляцію філософських і публіцистичних домітант поезики митців. Методологічно-теоретичною основою розвідки є міждисциплінарні підходи до вивчення сучасної гуманітаристики, зокрема роботи з когнітивної жанрології, теорії метажанру. Творчість цих авторів увиразнює проблеми взаємопроникнення образів-символів, архетипів, міфологем, ідеологем; співвідношення філософської поетичної традиції з публіцистичним текстом, шлях звільнення від естетичних канонів соціалістичного реалізму. Результатом творчого спілкування Миколи Руденка і Ганни Гайворонської стала низка інтерв'ю, опублікованих Г. Гайворонською в 90-ті роки ХХ століття у виданнях „Молодогвардієць”, „Літературна газета”, „Бахмутський Шлях”, у яких наголошено на філософських мотивах творчості і громадянській позиції митця. Микола Руденко високо оцінив поезію Ганни Гайворонської “Бог”, опублікував рецензію на доробок поетеси в газеті “Літературна Україна”. Текстам обох авторів притаманні полемічна пристрасність, моральний максималізм в оцінці суспільних явищ. Аналіз індивідуальної творчості митців дає змогу доповнити колективний історико-літературний портрет представників різних мистецьких генерацій, виявити художні традиції як внутрішній чинник літературного розвитку.

Ключові слова: філософія і література, поезика, публіцистика, метажанр, художній діалог.

Brovko O. O. Philosophical and journalistic dominants of the poetics of Mykola Rudenko and Hanna Haivoronska: an artistic dialogue

The purpose of the article is a comparative and typological analysis of the poetry of Mykola Rudenko and Hanna Haivoronska. The subject of the study is the meta-genre nature of creativity, the correlation of philosophical and journalistic dominants of the poetry of the artists. The methodological and theoretical basis of the research is based on interdisciplinary approaches to the study of contemporary humanities, in particular, works on cognitive genre studies and meta-genre theory. The work of these authors emphasizes the problems of interpenetration of images-symbols, archetypes, mythologemes,

ideologemes; the correlation of the philosophical poetic tradition with the journalistic text, the way of liberation from the aesthetic canons of socialist realism. The result of creative communication between Mykola Rudenko and Hanna Haivoronska was a series of interviews published by Hanna Haivoronska in the 90s in the publications *Molodohvardiyets*, *Literary Newspaper*, and *Bakhmutskyi Shliakh*, which emphasized the philosophical motives of the artist's work and civic position. Mykola Rudenko praised Hanna Haivoronska's poem "God" and published a review of the poet's work in the newspaper *Literary Ukraine*. The analysis of the individual work of artists allows us to complement the collective historical and literary portrait of representatives of different artistic generations, to reveal artistic traditions as an internal factor of artistic development. The texts of both authors are characterized by polemical passion and moral maximalism in the assessment of social phenomena.

Key words: philosophy and literature, poetics, journalism, meta-gene, artistic dialog.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 09.09.2024
Прийнято до друку 20.12.2024

Наукове видання

ВІСНИК

Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(філологічні науки)

№ 6 (365) грудень 2024

Відповідальна за випуск:
д. ф. н., доц. О. О. Крижановська
Комп'ютерна верстка – С. Ю. Калабухова
Коректура – Н. В. Славогородська

Підписано до друку 20.12.2024 р.
Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 11,62. Замов. № 1224/899. Наклад 200 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
вул. Інглезі, 6/1, м. Одеса, 65101
Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.